

DUŠAN ŠKODIČ

DEVET DNI V AVGUSTU

ZALOŽBA VED

Kaj o tej knjigi pravijo drugi

»Zgodba o veselju do življenja, prepojena tako s solzami smeha, kot tudi žalosti. Zgodba o posameznem človeku in tista o ljudeh, ki jih srečujemo vsak dan. Solze se posušijo, lepi spomini ostanejo ...«

- dr. Andrej Mašera, publicist

»Podvigi v gorah so velikokrat kot enajsta šola pod mostom – s pošteno šolnino, zato sem bil navdušen nad dogodivščinami Pinga in njegove družine, ki sem jih snedel kot najbolj pregrešno čokolado – po delčkih in z užitek ...«

- dr. Stane Pinter, Fakulteta za šport

»Naše 'odraščanje', predstavljeno v današnji čas. Upam, da se današnjim generacijam še dogaja kaj tako odštekane ...«

- Dragan Miklavčič, PD Cerklje

»Všečno branje brez dolgozeženja in nepotrebnih 'znanstvenih študij', ki bralca zamorijo. Upam, da bomo dočakali še kakšno nadaljevanje ...«

- Megi Jarc, urednica Poštne razglednice

»Roman je lepo berljiv, poln preobratov in kot nalašč za branje v deževnih dneh, ko so vrhovi gora zaviti v oblake.«

- Vladimir Habjan, odg. urednik revije Planinski vestnik, publicist

»Če ob tekstu romana potegnem vzporednico z vodniško turo, lahko rečem, da je pred vami prijeten tempo branja, ki bo trajal do konca. Vmes ne bo manjkalo niti napetih situacij, še manj pa komičnih detajlov, ki vzdušje popestrijo. Na koncu boste zadovoljni in željni novih podobnih izzivov.«

- Zvonko Požgaj, gorski vodnik

»Avtor romana je zelo dober poznavalec slovenskih in tujih gora in ob opisovanju njegovih dogodivščin se bralcu ustvari tako živa slika, da si z lahkoto predstavlja, kako z njim premaguje neko goro.«

- dr. Damjana Žist, novinarka Večera

»Zanimiva in nekoliko provokativna zgodba, ki bralca pritegne predvsem zaradi opisa življenja mladih v današnjem času. Avtor

spretno povezuje tragične dogodke Tomaža Humarja v steni Nanga Parbata pred dobrim letom ter življenje in zgodbe glavnega junaka v sedanjosti in preteklosti, včasih tudi v predpreteklosti. Vse to 'začini' z doživetji in lepotami naših gora. Ne nazadnje tudi z iskanjem boljšega v življenju in predvsem – s srečo.«

- Bruno Fras, predsednik PD PT Maribor

»Vse, kar se dogaja v dolini, se dogaja tudi v gorah. In nasprotno. Gore so lahko način življenja, ki se tam nekje na skupnem ležišču lahko celo začne. In so tisti piš, ki ločuje seme od plevela. Roman je vsakdanjik žlahtnih tegob, iskrivosti in humorja, brez katerih bi bil tudi planinski čaj le topla brozga.«

- Borut Peršolja, predsednik PD Domžale

»Slikovit, sočen in duhovit devetdnevni prerez slovenske hribovske scene. V romanu se kažejo temeljne prvine obstoja narave – nepredvidljivost, različnost in spremenljivost in spoštovanje le-teh. Kajti življenjska pot je razgibana, polna vzponov in sestopov, prečnic in ovinkov, kjer spoznaš prijatelje, pisane z veliko začetnico.«

- Miha Pavšek, publicist

»V romanu je čutiti prepletanje življenjskih zgodb in nekaterih neuresničenih želja. Čutiti je avtorjev nazor in pogled na življenje, ki gre svojo pot, ne oziraje se na romantike in nostalgike, med katere on zagotovo sodi. Kljub temu, da roman tematsko sodi med gorniško leposlovje, pa je v njem tudi nekaj praktičnih napotkov, kako se (ne)sme podajati v gore ...«

- Roman Ponebšek, predsednik PD Litija

»Roman je kar dobro pomaknil meje našega 'tradicionalnega planinskega okolja' – tako vsebinsko kot jezikovno. Včasih nisem mogel verjeti ušesom, sedaj pa ne listom papirja. A kolikor poznam avtorja, se zna to še stopnjevati.«

- Klemen Medja, inštruktor planinske vzgoje

»Zanimiva in dobro berljiva knjiga ... Škoda le, da ne traja devet tednov, ker bi človek takšne zgodbe še kar bral.«

- Martin Šolar, Triglavski narodni park

Dušan Škodič

Devet dni v avgustu

roman

Založba VED

Dušan Škodič

Devet dni v avgustu

Spremna beseda
Andreja Jezernik

Uredil
Iztok Vrhovec

Oblikovanje ovitka
Miloš Radosavljevič

Prelom
K. Rok

Izdala in založila
Založba VED, Ljubljana, 1. izdaja: november 2006

©Dušan Škodič, VED, 2006

www.svarun.org
VED@svarun.org

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.163.6-31

ŠKODIČ, Dušan

Devet dni v avgustu : roman / Dušan Škodič;
[spremna beseda Andreja Jezernik]. - 1. izd. - Ljubljana : Ved, 2006

ISBN-10 961-6574-17-5

ISBN-13 978-961-6574-17-4

229586432

O AVTORJU

Dušan Škodič je že od otroštva s starši zahajal v gore. Po srednji šoli je opravil vodniški tečaj, pozneje pa postal inštruktor planinske vzgoje in nekaj let preživel tudi med alpinisti. Pisati je začel, ko se je lepega dne spomnil, da je preteklo že deset let, odkar je na srednješolski maturi napisal najboljši esej. Na hitro je spisal prispevek in ga poslal reviji Planinski vestnik, kjer so ga objavili. Po nekaj letih pisanja potopisov, zabavnih zgodb in humoresk, ko so izdelki že zdavnaj presegli dolžinske omejitve revije, pa tudi zaradi vzpodbud urednikov, se je odločil, da napiše roman ...

Uvodna beseda

Andreja Jezernik

Devet dni v avgustu je roman, ki se, kot namiguje že naslov, odvija v devetih dneh tega poletnega meseca, tistega leta, ko se je vse sukalo okrog Humarjevega vzpona na pakistanski Nanga Parbat. Medijske novičke, ki jih glavni junak Dušan spremlja, so nekakšen uvod v vsak dan in predstavljajo eno zgodbo, ki pa ni najpomembnejša. Prava zgodba sledi medijskim insertom in bralca nenehno preseneča. Pripovedovalec vsake toliko z mojstrsko retrospekcijo osvetli dogodke iz preteklosti, prek katerih se da spoznati njegovo zgodbo in delčke zgodb nekaterih njegovih bližnjih ljudi. Vsi ti različni »odlomki« se odlično spajajo v enega tistih romanov, ki jih resnično ne moreš nehati brati, dokler ne obrneš zadnje strani.

Osrednja tema, ljubezen do pohodništva in gora, sta z izjemno umetelnostjo prepleteni s skoraj neizbežno obsedenostjo z vremenom, ki nujno sodi zraven. Neverjetno tekoča in domišljena pripoved je ena glavnih odlik tega romana, temu pa je treba dodati še perfekten humor, odličen jezik in hudomušno navdušenost nad življenjem.

Roman je resnično vreden bralca in ga kljub navidezni lahkotnosti niti slučajno ne pusti praznega. Ravno nasprotno, branje med vrsticami se obrestuje z dobro mero nepri-siljenega nauka. Sijajni opisi gorske narave in planinskih postojank pa tudi človeku, ki nikoli ni hodil tam okoli, slikovito pričara ta svet in ga morda premakne tudi tako, da si ga zaželi še sam videti od blizu.

Dušan Škodič
Devet dni v avgustu

*Če nimaš sanj, nimaš cilja,
in če nimaš cilja, nimaš nič!*

U V O D

Boriti se in iskati, najti in ne vdati se.

Alfred Tennyson, Ulysses

Slednje besede so zapisane na tri metrski križ na malem rtu ob obali Antarktike, kjer je na predvečer Novega leta 1911, v borbi za osvojitev južnega tečaja pristala raziskovalna ladja *Discovery* (Odkritje).

Kdo ve, kdaj in kje se je začel človekov lov za ciljem? To vprašanje je verjetno že v osnovi zgrešeno, saj med človeške cilje ne smemo šteti samo osvajanja fizičnih ciljev, torej najvišjih gora, neznanih kontinentov, zemeljskih tečajev ali drugih planetov. Ko je Kolumb odrinil na svoje prvo veliko potovanje, je imel pred seboj en sam cilj: odkriti najkrajšo pot do Indije. Skupaj je opravil štiri velika potovanja in kasneje umrl v prepričanju, da je bil res v Indiji. Kako velika je bila njegova zmota, je očitno še po več kot petsto letih. Ameriške domorodce namreč še danes imenujemo – Indijanci.

Tudi pri vseh kasnejših lovih na »težko divjad« je bilo podobno. Geografska lovišča so postajala vedno manjša in boj je postajal vedno bolj neizprosni. Kakšni pa so bili vzgibi ljudi, ki so se podajali v nevarnost v želji, da bi postali del svetovne zgodovine?

»Junaštvo posameznih pogumnežev je nekaj časa tekmovanje med narodi. Ti se ne borijo samo za tečaj, temveč tudi za zastavo, ki ji bo usojeno, da bo plapolala nad novo odkrito zemljo!« (Stefan Zweig)

Vsaj na začetku naj bi bila tudi neka nacionalna zavest. Oglejmo si torej naslednji primer.

Dirko za južni zemeljski pol je prvi zares začel Britanec po imenu Robert Falcon Scott, ki se je na prizorišču pojavil v imenu krone tedaj največjega svetovnega imperija, ki je v tis-

tem času obsegal kar četrtno zemeljskega površja. Njegovo srednje ime v angleščini pomeni sokol, Scott pa je temu primerno izkazoval svojo nepopustljivost, vztrajnost in prodornost. Vse naštete lastnosti lepo reflektirajo iz njegovih znanih besed: »Človek je sposoben živeti in trpeti zaradi prihodnosti.« Ne samo v njegovem primeru, tudi pri mnogih drugih osvajalcih so te besede pomenile, da lahko človeško poseganje po novih ciljnih mejnikih včasih pomeni tudi plačilo najvišje kupnine.

V drugem kotu fiktivnega ringa je stal Roald Amundsen. Koščeni predstavnik še danes samo štirimilijonske Norveške, sicer pa človek silne fizične moči, sposoben opravljati dolge in drzne polarne pohode in obenem izkušen morjeplovec. O njem je njegov znameniti rojak Fridtjof Nansen, ki mu je predal svojo raziskovalno štafeto zapisal:

»Človeška volja in človeški um sta premagala silo in oblast narave! Ne pripovedka o davno minulih časih, temveč le zmaga živega nad otrplim kraljestvom smrti /... / Zato naj mi nihče ne pride pred oči z razlagami o sreči, ugodnih okoliščinah in naključjih. Amundsenova sreča je sreča modre preudarnosti!«

Prišlo je tako daleč, da je lahko za končno zmago štel že en sam, zadnji korak. Spopad obeh tekmecev za dosego cilja se je končal s plačilom najvišje možne kupnine. Scottova pet članska odprava je na cilju našla norveško zastavo in informacijo, da so prispeli mesec dni prepozno.

Scott je tedaj v svoj dnevnik zapisal:

»Postavili smo še svojo revno, razžaljeno angleško zastavo in se fotografirali. In tako smo pokazali hrbet cilju svojih častihlepnih poželenj. Pred nami je še 800 milj (skoraj 1300 km) neprestane peš hoje s tovorom. Bodite pozdravljene, zlate sanje!«

Oropani zmage so po tednih skrajnih naporov žalostno pomrli, le borih dvajset kilometrov pred oporiščem, kjer so jih čakale rešilne zaloge.

Po drugi strani osvajanje najvišjih gora ni bilo nič lažje in nič manj kruto. Zlata doba osvajanja je na površje iztisnila mnogo še danes znanih imen osvajalcev in njihovih vodnikov. Tako v visokih Alpah, kot tudi pri nas. In vse je vodilo enako poslanstvo: prvi doseči zastavljeni cilj.

Za začetek pogledjmo naš Triglav, ki je svoje prve obiskovalce dočakal daljnega leta 1778. Njegovih osvajalcev pa tedaj še ni vodila želja po estetiki ali tekma za prvopristopništvo. Kdo si danes upa napovedati, kako daleč bi se pomaknila letnica prvega uspešnega pristopa, če ga ne bi tedaj finančno spodbudil baron Žiga Zois? Kot lastnik fužin, ki niso več prinašale donosa, je upal, da bo med iskanji pristopov na vrhove prišel do informacij o bogatih rudnih ležiščih, kajti gorski svet je bil v tistem času pri nas še slabo raziskan.

V Evropi so se v naslednjem stoletju pričele dirke na še neosvojene vrhove. Najbolj znana je bila zaključena leta 1865, ko je Edward Whymper s svojo ekipo stopil na Matterhorn. Konkurencu na čelu s Carrelom, ki se je trudila na vrh z druge strani, pa so na dejstvo, da so jih prehiteli, opozorili kar s kričanjem in valjenjem kamenja z vrha. Med sestopom so morali plačati za svojo aroganco in v zameno za slavo na oltar položiti kar štiri mrliče.

Dirka za prvopristopništvo je s seboj torej prinašala slavo. In ko je zmanjkalo rekordnih ali »neosvojljivih« vrhov, se je boj prenesel v stene.

Trije zadnji problemi Alp: morilske severne stene Eigerja, Matterhorna in Grandes Jorasses, so iz zmagovalcev in tudi nekaterih kasnejših ponavljalcev naredili nacionalne junake, ki so včasih postajali pravo propagandno orodje. Brata Schmidt sta za svoj uspeh v Matterhornu prejela celo zlati olimpijski medalji, ki so ju podelili leta 1932 v Los Angelesu. To je bilo sicer prvič in zadnjič za dosežek v alpinizmu.

Himalaja je bila bojišče zase. Že osvojitve vseh štirinajstih osemtisočakov je bila velik zalogaj, ki je zahteval popolnoma

drugačen pristop. Tako organizacijski kot logistični. Osvajanja vrhov v fiktivni »coni smrti« je iz alpinistov naredila nadljudi z nekimi prirojenimi sposobnostmi, ki jih ločujejo od navadnih smrtnikov. Kot da bi se vse skupaj dogajalo na nekem drugem planetu.

»Ob zori je bilo vse zastrto s tankimi oblaki. Kakor zle prikazni teme, ki jih preseneti luč, so se oblaki ob našem prihodu razblinili in prizorišče se je odgrnilo v vsej svoji širini. Severni greben Everesta je bil čist in svetel celo pred sončnim vzhodom. Na sedlo smo prišli ob petih: fantastično lep prizor! Končno smo lahko opazovali Zahodno globel, strahotno mrzlo in odbijajočo v senci Everesta. Prav nič verjetno se ni zdelo, da bi bilo mogoče doseči škrbino med Everestom in Južnim vrhom z zahoda. Po vsem, kar smo do sedaj videli, si ne delam posebnih utvar, da je to sploh mogoče izvesti ...« (Malloryev dnevnik, 1921)

Besedna zveza »ni mogoče« človeka nikoli ni ustavila. Mallory in Irvine sta čez dve leti opazovalcem, ki so ju iz baznega tabora spremljali s teleskopom, izginila izpred oči v oblaku, ki ju je skrnil v trenutku ko sta se vzpenjala proti vrhu Mont Everesta. Ko se je vreme izboljšalo, ju ni nihče več videl. Uganka o tem, ali sta vseeno dosegla vrh in izginila šele ob sestopu, pa še do danes ni bila zadovoljivo pojasnjena, ne glede na to, da so po osemdesetih letih našli v mrazu še popolnoma ohranjeno Malloryevo truplo.

Drugi mejnik je v glavah alpinistov in zdravnikov premaknil Messner s prvim vzponom brez dodatnega kisika na Mont Everest. Ker mu ni nihče verjel, so ga celo peljali z letalom na tisto višino in na njem opravili preiskave. Ko se je izkazalo, da je tudi on krvav pod kožo in popolnoma normalno ustvarjen, so to naenkrat zmogli tudi drugi. Seveda pa ne kar vsi.

Tako imenovani »mali človek« ima v svojem življenju mnogo ciljev. Malih vsakdanjih kot tistih večjih. In če je eden od ljubiteljev gora, se mu spisek zastavljenih ciljev, odvisno od

ambicioznosti, še ustrezno podaljša. Da bi jih lahko povezali po nekih vzorcih, so začele nastajati različne vezne poti, ki krožno povezujejo visoke gore in nizke hribčke, kot so si jih zamislili njihovi stvaritelji. Morda v isti občini, v nekem pogorju, hribovju, v spomin na neke dogodke in podobno. Nekatere pa so tudi samo povezovalne, kot na primer evropski E6 in E7 od Baltika do Jadrana, in morda še najbolj znana, Slovenska planinska pot od Maribora do Ankarana.

Priznam, tudi sam sem na svoji poti odtisnil kar nekaj žigov in imam v nekem predalu spravljenih par knjižic uspešno prehojenih veznih poti in lepih značk, ki sem jih prejel od ustanoviteljev. Sčasoma pa sem začel razmišljati nekoliko drugače. Še kot srednješolec sem ugotavljal, da samo tek za ciljem s plašnicami na glavi ni tisto pravo. Ko pa sem dobil v roke znano planinsko knjigo, sem v njej našel besede, ki so to tudi pojasnile. Nejc Zaplotnik je v svoji knjigi z naslovom Pot, to zapisal zelo preprosto in vsakomur razumljivo:

»In takrat sem opazil, da sonce počasi rdeči kulise mojega odra, občutil sem, kako me mraz grize v roke in noge, in spoznal, da se bo treba vrniti in poiskati nove gazi.

Kdor išče cilj, bo ostal prazen, ko ga bo dosegel, kdor pa najde pot, bo cilj vedno nosil v sebi.«

Prevladalo je torej neko čustvo, ki ni potrebovalo gora le kot telovadnice ali poligona za dirkanje od cilja do cilja. Seveda pa se dirka za cilji, pa bodisi kot: cilj je cilj, ali: cilj je pot, še vedno nadaljuje in se tudi še bo, vse dokler bodo obstajali ljudje. To je torej v nas samih, vsak pa si bo sam izbral način, ki mu ustreza.

Pričujoča zgodba opisuje nek lov na cilje. Ne le velikega Tomaževega cilja, tudi male in velike vsakdanje, kot jih vidijo sodelujoči protagonisti in kot s svojimi očmi vidijo njegovega. Kaj pomeni medijski alpinizem in tudi nekateri drugi športni podvigi, kot se pojavljajo danes, pa bo pokazal čas. Morda bodo klasični esteti v prihodnosti celo obsojeni na popolno

pozabo, vso slavo pa bodo poželi le medijsko podprti. Tisti, ki nam bodo na pladnju ponudili vse svoje trpljenje, strahove, kri in meso. Brez kompromisa, ker življenje ni takšno kot v šolskih berilih. Niti nikoli ni bilo. Kmečki fantje so v nekih že pozabljenih časih vsako nedeljo začeli z mašo v vaški cerkvi. Takšen je bil običaj. Po končani maši pa je bil običaj tudi, da so moški zavili v gostilno. In kljub temu, da so se morda še pred pol ure med molitvijo kesanja trkali po prsih in si popolnoma iskreno obljubljali, da bodo živeli pošteno in moralno neoporečno, so v gostilni brez zadržkov pograbili stole in se stopili, zato ker je Janez zapeljal Francljevo Micko.

Tako je pač okoli nas še danes in bo tudi v prihodnosti. Če nam je všeč ali ne.

P I N G O

Ker naj bi se vreme izboljšalo, je danes ob štirih zjutraj Tomaž Humar ustopil v prvenstveno smer najvišje stene na svetu, na gori Nanga Parbat. Skupaj s petčlansko odpravo je že skoraj mesec dni v Pakistanu, kjer čakajo na izboljšanje razmer na gori. Tomažu samemu je prepuščena izbira pravega trenutka, ki je lahko največja modrost ali pa le neverjetno srečno naključje. Humar svojo misel o soliranju razlaga s stavkom:

»Tu ni prostora za omahljivce, kakor tudi ne za velike junake!«

Kot so nam danes javili iz baznega tabora pod Nanga Parbatom, je Tomaž po izredno izčrpavajočem plezanju med seraki in v območju neprestanega plazenja, že dosegel višino 5700m, kjer bo bivakiral. Kot je še sporočil, mu je vzpon pobral veliko moči, bivak pa si je utegnil izkopati šele tik pred temo. Prostora ima zelo malo in je ves premočen, vendar se bo po svojih močeh poskušal ogreti in za kratek čas tudi zaspati, saj bo že ob štirih zjutraj po lokalnem času spet nadaljeval s plezanjem ...

Še kratka vremenska napoved: Po vsej državi se bo nadaljevalo vroče in soparno vreme, s pogostimi plohami in nevihtami v gorskem svetu. Iz zahoda bo jutri pričel nad naše kraje pritekati mrzel zrak, ki bo ...

Nič me tako ne razpizdi kot slaba vremenska! Spremenljivo, do spremenljivo delno, ponekod pretežno oblačno s kratkotrajnimi razjasnitvami, skratka sranje od vremena, če se človek namerava med visoko sezono odpraviti v hribe in ga ne dočaka, vremena mislim, razjasni pa se šele takrat, ko se mu iztečejo prosti dnevi. Z jezo sem se spomnil, da smo lahko spomladi v časopisih prebiral, da so ameriški znanstveniki za letos napovedali najbolj vroče poletje

v zadnjem stoletju. Banda jim kilava, mar pri svojem astronomskem proračunu res niso mogli zbrati še parih dolarjev in nekoga poslati k ciganki, ki bi jim dala bolj zanesljive informacije?

Popoldne smo dežurali v lokalčku Baza na Miklošičevi.

»Kje pa je danes Darinka?« sem vprašal ritasto natakario, ki sem jo danes prvič videl.

»Do ponedeljka je ne bo,« je odgovorila na kratko, ne da bi mi privoščila pogled. Darinka je bila več kot le naša natakari-ca, saj nas je vedno z nasmeškom poslušala, če smo ji, njeni pacienti, še tako utrujali.

»Dolgcajt fantje,« je zastokal Gura.

»Jaz bom še prihodnji teden brez pravega joba, zaradi mene tudi če gremo šele v ponedeljek, ko v kočah ne bo takega dre-na,« sem se dvignil in tisti riti pomignil, naj mi izstavi račun.

»Vse skupaj, gospod Pingo?« se mi je sedaj skušala priliz-niti, trapa trapasta. Verjetno me je imela za enega od tistih, ki puščajo tringelt vsakemu babšetu, ki se jim malo nasmehe izza šanka. Še najbolj pa me je segrelo, ker ji sploh nisem dovolil, da me kliče tako kot moji prijatelji. Saj nenazadnje niti ne vem, niti me ne zanima, kako je njej ime. Gura je rekel da je iz okolice Kočevja, neka »medvedka« torej, in to bo kar zadostovalo, da bomo vedeli o kom bo tekla beseda.

Po kratkem pozdravu sem stopil proti Tromostovju in tam na vogalu, pri Rudiju kupil Dnevnik. Zadnja stran, ki me je zanimala predvsem zaradi vremenske – kot da bi pisani besedi kaj bolj verjel kot radiu, me je dodatno razočarala. Sončki v tridnevni napovedi so bili pokriti z malimi oblaki, iz katerih so švigale strele. Že cel teden smo se neuspešno dogovarjali za dvodnevno potepanje po hribih, a nam je slabo vreme konstantno radiralo načrte. Proti domu sem jo ubral čez tržnico, ki so jo branjevke že počasi zapuščale. Stojnice na začetku, kjer poteka prodaja gozdnih artiklov, so bile polne gob. Mnóžica jurčkov, samih temno rjavih ajdovčkov, se je smejala zložena v kupčke, ki so jih branjevke ponujale že kar malo vsilji-

vo, saj gobe niso krompir in jih je potrebno čim več prodati še istega dne.

»Od kje pa so?« sem se ustavil pri tisti, ki je imela najbolj poln štant. Vedno poskušam izvedeti, kje so bile nabrane, za vsak primer, če bi me slučajno zamikalo gobarjenje.

»Iz Dalenjske, gaspud. Poglejte kaku so lepé, k ja prerežeš, je taka k kmper,« je hitela kazat prerezanega jurčka, ki je bil v notranjosti res bel in čvrst kot krompir.

»Iz Krájne, kaj ne?« sem se delal eksperta za narečja.

»Taku ja, gaspud, iz Zagradca. A paznate Suha Krajna?«

»Paznam! Z Jožetom iz Zagradca sem včasih delal v Litos-troju,« sem se zlagal.

»A rejs, a s Kastelčevmu al z Mišmašam ?« je poskočila, ker je v meni naenkrat videla potencialnega kupca.

»Menda s Kastelčevim,« sem rekel, »pa verjetno še s katerim, ker jih je bilo iz tistega konca itak pol Jožetov. Ampak, povejte mi raje, koliko stane kila tehle jurčkov!«

»Dva jurja kupček, gaspud,« je bila hitra.

»Kako, kupček, a jih ne prodajate na vago?«

»I, ne, pa sej lohka vid'te, kulk jih je, gaspud. Taku jih zmeri pradjamo!«

Presneto vendar, pa kakšen kmetavz sem, če še gob na tržnici ne znam kupit? Pridem po kilo jurčkov, pa mi povejo, da se prodajajo na kupčke. Naslednjič, ko me Anči pošlje po kilo borovnic, da bo naredila domači sladoled, pa ugotovim, da jih prodajajo na litre. Pa mi jih vendar še nobena branjevka ni natočila v steklenico. In da za konec ne omenjam še lisičk! Če so večje gredo s štanta po kupčkih, če so majhne, pa tudi te tlačijo v litre.

»No, pa naj bo kupček. Pravzaprav, kar za tri jurje mi jih dajte,« sem rekel, ker sem se spomnil, da bi iz njih lahko doma pripravil gobjo omleto. »Samo glejte, da bo kupček tak, kot se spodobi,« sem ji malo požugal.

»I, sevede, de bo,« je veselo poskočila in jih začela predevati v vrečko, »gaspud, brez skrbi de bo, sej veste, kaku pravjo; Dobra vaga u nebesa pamaga!«

Aleluja, končno sem gobe kupil na kupček, zdaj mi pa vago naprej poriva! Po mojem smo svetovni prvaki v kompliciranju glede količinskih in prostorninskih mer. Imamo še nekaj zapuščine iz Avstro-Ogrske, ki nam je zapustila razne klaftre, mernike, poliče, štefane in kaj vem kaj še. Ampak, vedno človeka nekaj zmede. Stari ljudje so včasih za nekoga rekli, da je že tri klaftre pod zemljo. Dobro, vsakomur je jasno, da je bilo s tem mišljeno, da je šel rakom žvižgat. Toda v merskem sistemu Avstro-Ogrske monarhije je klafta predstavljala dolžinsko mero 1,89 metra. Prav rad bi videl grobarje, ki bi bili pripravljene zmetati iz jame toliko zemlje, da bi napravili šest metrov globok grob. Nihče ni mogel tako smrdeti, da bi ga tako globoko pokopavali! Po drugi strani pa vem, da so včasih kmetje prodajali drva, ki so jih prav tako merili na klaftre. Pa bodi pameten, če moreš. Naročil si recimo klaftro drv, kar bi po uradnih staroavstrijskih merah pomenilo slaba dva metra drv v dolžino. Kako na visoko so bila ta drva zložena, pa menda ni nihče imel pojma. Foter je včasih pravil, da so znali Ižanci izpod Krima, ki so nekoč v Ljubljano tovorili drva, te tako zložiti, da si lahko skoz luknje v skladovnici vrgel klobuk. Ko so vse skupaj stresli z voza pred hišo na kup, pa si se le še čudil, kako se je lahko klafta skrčila v tako majhen kupček. No, pa smo spet pri kupčkih ...

Na Streliški sem srečal Melito. Na novem holanderju jo je pribrcala naravnost iz poliklinike.

»Oj, Pingo, lej ga no,« me je bila vesela, »od kje pa ti?« Z očmi je ošinila vrečko, iz katere so kukali jurčki.

»S Pokljuke, saj vidiš!«

»Prav lepo sem te vprašala,« se je delala užaljeno, vendar nisem bil zaskrbljen. Melita ima zelo visok prag tolerance in volovsko kožo.

»Na tržnici rastejo, po dva jurja kupček. Samo ne vprašaj me, koliko jih je v kupčku, ker to menda ve vsak bedak, razen mene,« sem se zasmejal.

Pa saj je jurčki sploh niso brigali. Brez uvoda je začela prelagati svoje službene težave na moja ramena. Verjetno sem za ljudi v svoji okolici nekakšen mali dr. Phill, ker mi vsi s takim

užitkom razlagajo svoje vsakodnevne težavice. Ali pa sem samo tako počasne pameti, ker jih brez besed pustim mlatiti prazno slamo, medtem ko pri sebi ugotavljam, kaj za vraga mi sploh hočejo povedati. Melita opravlja delo medicinske sestre na polikliniki, natančneje na travmi. Če bi bil pacient, bi si jo vsekakor zaželel za svojo skrbnico, kajti Melita je nora na poškodovance. In to dobesedno; bolj polomljenega in zmaličene-ga tipa, ko dobi v oskrbo, rajši ga ima. Kar nori od zadovoljstva, ko opazuje, kako ga spet sestavijo, sešijejo in skalibrirajo na prvotne nastavitve. Pa bog ne daj, da je to kakšen mlad fant, ker ji skoraj vedno uspe, da se vanj proti koncu zdravljenja še zaljubi. Kljub temu pa je Melita svojevrstna. Je namreč ena od redkih sester, ki jim ni nikoli padlo na pamet, da bi skušala ujeti na limanice kakšnega zdravnika. Še več, tudi da bi se samo spečala s katerim, je misija nemogoče. In ravno to je po navadi tisti izvor njenih težav, ker teh njenih samaritan-skih nagnjenj gospodje v belem kljub dani Hipokratovi prisegi nočejo razumeti. Ta njena lastnost niti ne bi bila moteča, če je mati narava ne bi naredila po svojem ta boljšem kalupu. Lahko bi se slikala v napeti kratki halji in s pol metrsko konjsko injekcijo v roki, recimo, za reklamo kakšnega zasebnega sanatorija, pa bi pacienti vseeno drli vanj in ji nastavljali zadnjice, da bi jih špiknila. Gospodje v belem pa so pod kožo prav tako krvavi, in marsikateri, ki mu jo je uspelo zvleči na kakšen simpozij ali kaj podobnega, jo je od nje dobil po smrčku. Enkrat mi je pravila, kako jo je eden, v Portorožu, že takoj po uradni večerji in po nekaj koktajlih, ko je domneval, da je že primer-no načeta, zagrabil v hotelskem dvigalu in ji skoraj storil silo. Pa se je gospod do tistega trenutka tako zadrževal, in tudi prej v službi, da je v tistem trenutku kar otrpnila od presenečenja. Tako prijazen gospod primarij je bil, vedno je dajal vtis, da zanj na tem svetu poleg žene in že odrasle hčere, razen ravnanja zlomljenih udov in vijačenja kovinskih ploščic ob kosti, ne obstaja nič drugega. Sestre so ob kavici že zdavnaj strokovno ugotovile, da je osiveli primarij »ko bog« topli bratec, ki se je zgolj zavoljo kariere in soseske nekoč oženil, stisnil zobe in naredil hčer, da bi v tistih, za istospolne deviacije netolerant-nih časih lahko ohranil svoje karijerne možnosti. V dvigalu pa

ji je komaj uspelo, da ga je umirila. Vsaj toliko, da ji ni potrgal tiste edine obleke, v kateri je prišla, in mu dejala, naj vendarle zdrži do sobe. Popravil si je redke lase za ušesa in na hitro zabasal srajco za hlače in jo pred vrati sobe klofnil po napeti riti, da jo je hitreje odneslo noter. Melita mu je rekla, da bo le za sekundo skočila v kopalnico, on pa naj jo lepo počaka. Spustila si je mrzlo vodo v dlani, si izmila obraz in ličilo, malo premislila ter se nato vrnila v sobo, kjer jo je nestrpni gospod primarij že čakal sredi sobe, slečen le pod pasom, še v srajci in z ohlapno kravato, ki mu je bingljala izpod vratu, in si z zanimanjem ogledovala njegovo razvneto moškost. Kravata seveda, ne Melita! In na nogah je še vedno imel obute nogavice, kar je po Melitinih besedah itak ena od največjih možnih napak, ki si jih moški privoščimo. V trenutku, ko je hotel planiti proti njej, ga je resna, nenaličena in s popolnoma skuliranim glasom ustavila sredi koraka ter mu naredila tako pridigo, da je bil že čez minuto pred njo ves nebogljen in s popolnoma skrhanim orodjem, ki mu niti poln žep Viagre ne bi več vrnil ostrine. Pet minut ga je pustila jokati, kako se je spozabil, nato pa mu je usmiljeno dovolila, da ji je na kavču zmasiral hrbet. Niti pomisliti si ni upal na kaj več. Toda ko sta bila čez nekaj dni zopet v službi, se je gospod primarij spremenil. Zapustila ga je tista prvotna nezainteresiranost do nje in kar naprej se je dogajalo, da je v njenih delovnih postopkih iskal in tudi našel kakšno napako. Ker je bila tako komunikativna z vsemi, je bil verjetno prepričan, da bo vse skupaj raztrobila po polikliniki. Pa ni, ampak vsi njeni konflikti z zdravniki so si bili nenavadno podobni in so se končali z nekimi nagajanji. Tudi z oddelka bi jo že spravili, pa to ni nikomur uspelo, saj kar se tiče njenege odnosa do pacientov, ji nihče ni mogel ničesar očitati. Njej že ne!

»Boste jutri kam odrinili?« je vprašala mimogrede.

Ja, Melitka se nam je včasih pridružila na kakšnem planinskem izletu. Gura je zanjo vedno trdil, da je bila v prejšnjem življenju puma ali gorski lev, ker je razen na kliniki, zelo rada operirala tudi po »višinskih loviščih«.

»Res smo se nekaj dogovarjali, da bi šli na Škrlatico, pa saj sama vidiš, da je vreme bolj naklonjeno gobarjem, kot planincem.«

Pogled mi je medtem obvisel nad Golovcem, kjer je bilo tako črno, da sem se vprašal, če mi bo sploh uspelo priti suhemu do doma. Moji cvikatorski pogledi pod nebo je niso prav nič vznemirili. Že samo dejstvo, da sem omenil dvodnevno turo, ji je pognalo najmanj liter estrogena po žilah.

»Super, kje pa boste šli, a čez Kriške Pode?« je zagrabila.

»Ne. Iz Vrat smo mislili do Štirke, ne vem če poznaš, Štirka je malo večji bivak pod Škrlatico. Ampak, saj ti pravim, da je vremenska slaba in če se danes nismo nič zmenili, očitno ne bo nič!« sem jo skušal umiriti.

»Koliko pa vas gre, mislim, ali koga še ne poznam?«

»Govoril sem z Guro, Robijem, mogoče tudi Boris, pa Barbara in en njen sošolec s faksa, ki ga ne poznam. Pa saj nima smisla, da ti razlagam, ker se tam okoli Škrlatice v megli nima smisla potikati in še zaradi strel je nevarno, ker je dosti železa v skali.«

»A ja, z Barbarinega faksa. Kako pa mu je ime?«

»Ne vem, saj ti pravim, da ga še nisem videl, nek tip s faksa pač!«

Od vsega, kar sem povedal, je izluščila le to, da obstaja nek model, ki ga še ne pozna. Vedno je bilo tako, v takih trenutkih se je nekam zamislila in kar koli si ji že razlagal, je bilo brez pomena, na jasne odgovore pa je odgovarjala zgolj z dodatnimi vprašanji.

»Koliko pa je star, je iz Ljubljane?«

Na čelo mi je padla prva kaplja. Če bom ostal le še minuto dlje, bom moker kot cucek, sem pomislil in se ji izvil iz zaslisevanja.

»Uscalo se bo, Melita, saj vidiš, da ni za nikamor,« sem zaključil in jo prisilil, da sva krenila. Tudi ona je začutila prve kaplje in videti je bilo, kot da se je prebudila iz transa.

»Prekleta, pa ravno sedaj. Šibam. Ampak Pingo, če boste slučajno šli, me obvezno poklič! Če me ne boš, bom huda!«

mi je zagrozila z dvignjenim kazalcem in pognala holanderja proti Karlovški cesti. Le še nekaj sekund sem lahko občudoval njeno zadnjico, ki se je tresla pod poletnim krilcem, nato pa se je že ulilo in prav nič mi ni pomagalo, da sem tekel. Domov sem prišel ves premočen in to ravno zaradi Melite, ki me je zadržala tistih pet minut, kolikor sem jih imel do Prul.

»O sosed, od kod pa vi tako mokri?« se mi je po hodniku našega socialističnega bloka prizibala naproti Bogomolka. Ta moja soseda sicer sploh ni bila pobožna, kje pa, le svoje tipalke je vtikala v vse, kar se je dogajalo v našem bloku in še vsaj dve ulici stran. Še več, Bogomolka je bila včasih zadržta komunistka in morda je v nekdanjem sistemu celo zgolj iz samega prepričanja vlekla na ušesa za potrebe Udbe. Danes pa je le revna in spominov polna upokojenka, ki je vselej na tekočem, kaj se dogaja po soseski. Ji bom že dal!

»S Pokljuke, no ja, saj se ni glih splačalo, ampak za župco in malo pohanja pa že bo, soseda, kar pogledajte,« sem ji pod nos podržal vrečko. »Samo slabe tri kile, ker nočem kršiti zakona, bodo pa zato bolj teknile! No, jaz jih imam pač rad, pa Anča tudi, sploh omleto z jurčki zna napraviti prav bôgovsko. Saj ne vem, ali jih tudi vi jeste, pogledajte, tegale vam prav rad odstopim,« sem podržal v roki verjetno najlepšega korenjaka, ki sem ga na hitro zagrabil za vrat in ji ga pomolil pod nos. »Za v župco.« Bila je tako presenečena, da se je skoraj pozabila zahvaliti.

»Oh joj, saj ne bi bilo treba, gospod Duško,« se mi je prilizovala.

Tako, se mi zdi, me ni poklicala že vsaj od mojega devetega leta, ko sem ji med dvoriščnim fuzbalom z zgrešenim volejem razsul šipo v dnevni. Dobro vem, kako me opravlja za hrbtom, večša stara, ampak sem vlekel špil dalje. Pred sosedi me je obirala, da ne počnem nič pametnega, da ne študiram, kot je treba, in da se kar naprej preganjam po hribih. Anča pa da je z menoj samo zato, ker ne dobi sobe v študentskem naselju. Baba opravljiva, sem si mislil, le nesi jurčka domov pokazat svojemu dedcu, da se bom še jaz malo režal, ker bo jutri rinil na Pokljuko in se vrnil s prazno košaro, sem si mislil, ko sem vtikal ključ v ključavnico.

»Oh, saj res, po gospodično je danes prišel njen oče,« se je zdramila tik preden sem vstopil.

»A ja?«

»Neke kartonske škatle sta nosila v avto, ne vem, kaj je bilo notri, saj me vendar ne zanima. Slučajno sem ju srečala na stopnišču.«

Prav gotovo, da je bilo slučajno! V tem bloku se slučajno nihče še posral ni, ne da bi ona to vedela že pol ure pred njim. A tokrat sem slutil, da ima prav. Anči se je letos že dvakrat odselila in s tem delala po eni strani živčnega mene, po drugi pa svojega fotra, ki je moral v kartonskih škatlah prenašati njene stvari iz mojega stanovanja, ter jih prevažati na relaciji Ljubljana – Pivka, od koder je Anči doma. To je postajalo že kar malo smešno, še posebno zadnjič, ko sem ravno v času selitve prišel domov, po tem ko je Gura naredil nek izpit, ki smo ga pri Katrci nekoliko preveč zalili. Kaj pa sem hotel, pomagal sem mu pač nositi škatle v avto. Najprej se je še nekaj držal name, Anči je rekla, da ga bo ta čas počakala pri neki sošolki, midva pa sva se mimogrede zaklepetala in na koncu pristala v bifeju čez cesto, kjer naju je Anči našla šele po petem pivu. Mene je takoj nadrla, vendar si kot zapuščeni partner s tem nisem belil glave, saj mi ni mogla zagroziti niti tega, da me bo zapustila. Huje je bilo z njenim fotrom, ki je že po tretjem pivu pozabil, po kaj je danes sploh prišel v Ljubljano. To je Anči pihala od jeze, kriv pa sem bil kajpak jaz. Nazadnje je bila situacija res komična, saj sama še ni vozila, ker je ravno takrat obiskovala vozniške inštrukcije, tako da sta morala hočeš-nočeš oba prenočiti kar pri meni. Tega mi ni hotela več privoščiti, zato si je selitev danes organizirala že dopoldne, ko me ni bilo doma. Hvala ti, Anči, res si bila obzirna do mene!

Bogomolka je bila žal tudi tokrat pravilno informirana. Vstopil sem v prazno stanovanje. Okno je zaradi soparnega dne ostalo na pol odprto in na kuhinjskih tleh se je naredila majhna lužica, ker je skozenj napihalo dež. Jurčke sem odložil kar na mizo, ker z gobami glede čiščenja ni nikoli dolgo za odlašat, in na mobilca odtipkal Ančino številko. Ni se oglasila. Nič, samo zvonilo je v prazno. Pa nič! Vrgel sem ga na sedežno in se z najbolj topim nožem lotil čiščenja in rezanja gob. Kadar

sem živčen, sem sam sebi največji sovražnik, že trikrat so mi na polikliniki šivali kuhinjske ureznine, in danes se mi ni prav nič ljubilo tja. In niti Melite ni v službi, da bi ji lahko dal prstka za popihat, če bi se mi res kaj zgodilo. Ob misli nanjo, mi je malo zagomazelo po hrbtu, pa ne, ker bi mi bila res tako všeč, saj je deset let starejša od mene, toda imela je nekaj, kar je moške vedno privlačilo. Bila je pač takšna ženska, da je bilo v njej vse najboljše: ogenj, strast, pogum in samozavest. Nekoč sem Barbari mimogrede omenil Melitine podvige z mnogimi fanti, in Barbara, ki je sicer zelo verna punca in občasno pri Frančiškanih celo krmari na cerkvenih orglah, me je takoj zabila, namesto da bi pokazala kakšno zgražanje.

»Pingič, da veš, jaz je prav nič ne obsojam! Po svoje jo pravzaprav občudujem. Saj ni sama kriva, da je takšna. Njen pogum, kako pogledati v oči vsakemu, ki jo ima zaradi njenih lastnosti za slabo, je veliko več vreden od opravljanja za njenim hrbtom, ki ga premorejo tisti, ki so ji v bistvu samo zavistni, ker si sami ne upajo toliko kot ona!«

Barbara, je bila to res Barbara? Nisem mogel verjeti, da prihaja iz njenih ust, pa je prihajalo. In priznam, če je ona na to gledala tako, sem tudi jaz od tedaj naprej Melito videl drugače. Nisem bil več užaljeno, ponižano otroče, kot sem se pred njo počutil nekoč. Melita je bila zame ...

Iz mobilnika so se zadržali Atomik Harmonik in njihova brizgalna. Bila je Anči. Vedel sem, da ne more biti nihče drug kot Anči, upal sem da je Anči in tresel sem se obenem, da ni Anči, vse dokler nisem na displeju uzrl znane številke. Tega pa ji seveda nisem smel pokazati.

»Kaj?«

»Ma, kako kaj? Ma kej te res nikdar ne bo pamet srečala, mona ljubljanska,« je vzrojila po domače, kakor vedno, ko ji nisem hotel dati priložnosti, da bi prevzela pobudo.

»Pa saj si ti šla, kaj se zdaj repenčiš?« sem skušal biti glaveni. »Kaj pa te je spet pičilo, kaj res misliš vsakič, ko te prime PMS, lastnega fotra spreminjati v selitveni servis? Spametuj se že, ti mona limona!« sem ji pokadil nazaj s povzdignjenim glasom in njeno značilno psovko, kot da sem osvobodil Trst z

golimi rokami. Kaj pa si misli, da je, smrklja primorska, saj je pet let mlajša od mene.

»Zakaj te ni bilo pred City Park?« je vprašala z mirnim glasom.

»A?« sem se zdrznil. Sem morda na kaj pozabil?

»Nič – aaaa, čakala sem te kot občina na dohodninsko napoved s tistimi punklji, gospoda pa od nikoder. Pol ure so se mi že ljudje režali, preden sem se spomnila in poklicala taksi, takoj nato pa še atija, ki je bil danes ravno v Domžalah, da je prišel pome. In ti? Mi lahko poveš, kje si bil? Ne moreš, kajne? Zato ker si bil spet z Guro in kaj vem kom pri tisti vaši Darinki in se menil o tistih vaših hribih? Mislim, samo nikar mi ne govori, ker se še zlagati ne znaš, nesposobnež, jaz koza te pa še kličem!«

»Melito sem srečal,« sem zajecjhal. »V bistvu, hočem reči, da je fotru crknila sklopka, pa sem mu posodil katro za nekaj dni, saj veš, kako je na Zaplani brez avta.«

Tišina.

»Halo?« sem se oglasil.

»Kaj halo, ma kej misliš, da me boš zdej s tisto mono ljubo-sumno delal? Če si to mislil, si se pa prekleto zmotil!«

Tuuuuuu.

Fliknila je slušalko dol. Ko se ujezi, ji nikoli ne morem do živega. Če ne gre drugače, mi pa fizično prepreči, kot sedaj.

Čez minuto že spet Atomik Harmonik in njihova brizgalna.

»Anči?« tokrat mehkejše. »Saj vem, poklicat bi te moral. Ti pa bi me lahko tudi, ne pa da si tako trmasta in najprej pokličeš taksi.

»Kaj sta imela z Melito?« je vprašala, ne da bi upoštevala moj zadnji komentar. Trdo, nepopustljivo in obtožujoče.

»Nič.«

»Ne laži!«

»Srečal sem jo, ko sem šel domov. Pri Tromostovju sem zavil na tržnico in Anči, takšnih jurčkov že zlepa nisi videla. Kupil sem jih celo vrečo, kupček in pol, kaj pa vem, ko jih prodajajo na take čudne količine. Mislim, da bova delala omle-

to, župce, pohanje, kva pa vem kaj, mater vola, pol pa sem na Roški srečal Melito, govorila sva pet minut in pol sem šel dam! Rada bi pač šla v hribe, kva pa družga!« sem nalašč gonil po svoje. »Po tistem me je pa še ploha ujela, bil sem moker jaz in mokro je bilo še po tleh v kuhinji, ker zjutraj nisi zaprla okna. Nato mi je pa še Bogomolka utrujala na stopnišču,« sem stokal.

»A tako,« je malo potihnila, »ampak vseeno bi me moral poklicat. Kakšni pa so jurčki?«

»Lepi, krasni, če katerega prerežem, se sliši, kot da bi prerezal krompir. Saj ti pravim, da sem računal, da bova delala gobje omlete.« Tisti bova sem izrekel malo glasneje.

»Nekaj smetane mora še biti v hladilniku,« je nadaljevala, »pa v košarici pod pomivalnim koritom je čebula, če boš res delal omlete. Nima smisla, da jih šparaš zame, samo pazi, da kuhinja ne bo preveč zasvinjana.«

»Kdaj prideš, Anči?«

»V ponedeljek ali v torek, Duši.«

»Komaj čakam. Še zdaj me bolijo kolena, od brisanja kuhinjskih tal.« Smeh.

»Saj nisi jezen, da sem šla?«

»Ja, valjda, da ne. Pozdravi vse, pa kakšen liter terana stisni fortu iz kleti, če si že doma.«

»Bom, baraba moja mala, ampak povem ti, da te bom enkrat ubila, ker mi tako cefraš živce!«

»Anči!«

»Ma, kej je?«

»Kdaj ima tvoj foter rojstni dan?«

»Zakaj?«

»Darilo imam zanj. Že nekaj časa, prav gotovo ga bo vesel.«

»Aaaajde, a res? Kaj pa?«

»Kozmodisk, lubi. Tako se mi je že smilil zadnje čase, da sem mu ga kar naročil na TV-shopu. Kaj pa je tistih deset jurjev za tasta, ki si uničuje hrbtenico s temi tvojimi selitvami?«

»Mona monasta,« je zavpila in se režala z ene strani, jaz pa z druge. Tako je med nama, že odkar se poznavata, sva kot kuhinja. Če je ona ogenj, sem jaz voda in nasprotno. A kuhinja brez obeh ne obratuje. In moja Anči je še vedno ljubosumna na Melito. Jaaa, to sploh ni slabo, ker samo pomeni, da še vedno predstavljam dejaven faktor v njenem vsakdanu. Bila je ljubosumna nanjo že odkar sva bila skupaj. Jaz sem Melito prebolel, ona pa mene ni rabila prebolevati. Bil sem njen plen, ona je bila lovec. Anči tega ne bo nikdar razumela, kar pa je v tem trenutku čisto nepomembno, samo da se v ponedeljek vrne. Tako prekleto rad jo imam! Še posebej, kadar je ljubosumna. Zgodba z Melito pa je stara že celih šest let.

Bilo je tistega poletja, ko sem se vrnil od vojakov. Ker se nisem pravočasno spravil študirat, sem naslednjih šest mesecev zabil v kasarni na Pokljuki in ko so me končno spustili ven, sem frlel naokoli, bilo je poletje in ni se mi še dalo iti kam delat. Z Melito sva se srečala na Miklošičevi, ko je v Tkanini pomerjala poletne bluže, ker se je tistega dne začela razprodajati poletne garderobe. Samo na videz sva se poznala. Na elektro faksu so imeli neko potopisno predavanje z diasi, po njem pa smo šli skupaj čez cesto na pijačo. Ne vem pravzaprav, s kom je takrat prišla, a očitno si me je zapomnila, saj me je opazila skozi izložbeno okno in me kar s ceste potegnila v trgovino. Ni mi bilo odveč, pa tudi mudilo se mi ni nikamor, in pred mano je pomerila vsaj ducat tistih tankih bluz in za vsako sem ji moral povedati svoje mnenje. Nakupovanje mi je že od nekdaj zoprno, a tedaj bi lahko z Melito počakal magari do zaprtja trgovine. Imela je že trideset let in jaz sem bil zanjo še pravi smrkavček, ki mu je s korenčkom mahala pred nosom, ko se je vrtela pred menoj s svojimi oblinami. Stresala je s košato svetlo grivo, kot levinja, ki si ogleduje čredo gnujev. Na koncu je lahko le ugotovila, da nima toliko denarja, da bi z menoj hodila po nakupih, saj so mi bile prav vse bluže, ki jih je pomerila, všeč. Seveda, če pa sem buljil njo, namesto garderobe. Kar mimogrede me je vprašala, če bi šel z njo za vikend v hribe. Niti zanimalo je ni, če imam slučajno že kakšno punco, verjetno je kar na oko ocenila, da sem samski primerek. Rekla mi je, naj ji povem telefonsko, da me bo lahko poklicala, in me

odslovlila. Vse do petka sem se po tem tresel zaradi vremena, ker je bilo prav tako kilavo kakor letošnjega avgusta. Poklicala je zvečer in rekla, da bi rada šla na Storžič, naslednjega dne pa še na Tolsti vrh in čez Kriško goro v Tržič. Dan prej je Trontelj po televiziji napovedal obupen vikend, bal sem se, da si bo premislila, a nisem je še poznal. Kar si je zapičila v glavo, je tudi dosegla, in vreme je bilo pri tem še najmanj pomemben faktor.

»Še bolje, bajto bova imela prazno, samo zase, ha ha ha,« se je pomenljivo smejala v slušalko.

»A bova prespala?« sem vprašal bedasto, kot sem le mogel. Še vedno nisem mogel verjeti, da se mi to res dogaja.

»Trapec, ti samo glej, da jutri ne boš zamudil avtobusa. Nočko,« je odložila.

Mama mi je ves čas večerje sitnarila, zakaj vendar rinem v hribe po takem vremenu, foter pa je bil kar tiho. Le če sem ga natančneje pogledal, sem lahko opazil, da mu je usta vlekle narazen. Mama je rekla, da naju oba nosi.

Naslednji dan sva šla z Melito iz Preddvora čez Srednji vrh in Mali Grintovec, ter v rahlem dežju dosegla Kališče, kjer sva imela namen prespati. Planinski dom je bil, kot je pravilno predvidevala, prazen. Proti večeru sva šla ven in nekaj minut stran od doma opazovala, kako je nad Kamniške pridrvela silovita nevihta. Nad Kočnama so divjale neverjetne razelektritve, krasen pogled, in da ne govorim, kako se je to tudi slišalo. Imel sem občutek, da sva v zaklonišču, nad katerim dežujejo bombe. Infrazvok se nama je lovil v pljuča, ki so kar navzven vibrirala. Noro in totalno fetiš, trava pa je bila na žalost premokra in že med prvimi debelimi kapljami sva stekla do doma, spila čaj z rumom in se nato na praznih skupnih ležiščih vse do jutra tepla z blazinami. Nikogar ni motilo.

Naslednjega dne je bil razgled tako lep, kot da je nekdo z neba pobrisal ves prah. Triglav bi lahko prišla z roko, ko sva se že navsezgodaj spet mečkala na vrhu Storžiča. Šele prvi planinci, ki so prišli iz tržiške strani, so naju prebudili iz zamaknjenosti. Spustila sva se do doma pod Storžičem in si šele tam do konca izmila zaspance iz rdečih oči. Pri vzpenjanju

na Tolsti vrh sva skoraj umrla in ko sva na Kriški gori sedla na klop pred domom, je bilo sonce že daleč na zahodu. Ljudi se je zaradi lepe sobote kar trlo in še v zraku je bila gneča, saj se je nad južnimi pobočji zaradi ugodne termike spreletavalo vsaj ducat jadralnih padal. Kaj se je dogajalo po tem, pa je bilo pravzaprav tisto, v čemer je tičal črv.

»Melita ni nikoli sita«, je nekoč pogruntal Gura. Prav dobro smo vedeli, da le zato, ker mu je dala košarico. Naredil je klasično napako, ki pri njej ni mogla skozi, namreč, osvajal jo je. Ni poznal pravila, da je vedno ona lovec, tisti ki jo dobi, pa je vedno plen. Ampak Gura kot Gura je vedno hotel biti pametnejši od drugih in igrati po svojih pravilih. Jaz sem po njenih in mi je ratalo, a le dokler je ona tako hotela.

Pred domom sva sedela in se šla tisto neverbalno komunikacijo, ki jo prakticirajo vsi sveži zaljubljeni; se hihitala, si mežikala, porivala koščke čokolade in piškote drug drugemu v usta, pila vodo iz iste steklenice, in ona se je med vso to zajebancijo tako glasno smejala, da so ženske iz bližnje okolice jezno pogledovale k nama. Moški so prav gotovo razmišljali, kaj za boga takšna fejst baba počne s takšnim pezdetom. Kakor koli že, od ponosa me je razganjalo po šivih. Tako nama je bilo lušno, da je hotela napisat razglednico kolegicam v službo in morda še kam. Šel sem v dom, naročil nekaj pijače in par kartic ter znamk. Gospa za šankom me je nato napotila nazaj k mizi, ki sem ji jo pokazal skozi okno. Zunaj je stregel in računal njen nečak, ki ji je pomagal, ker je imela sama toliko dela s strežbo in še v kuhinji. Čez pet minut se je res prikazal in nama prinesel pijačo ter razglednice. Med tem, ko je raznesel še vse drugo, kar je imel na pladnju, je Melita napisala naslove, natakara pa se je nazaj grede ustavljal pri mizah in računal naročeno. Ko pa se je ustavil pri naju, ga kar naenkrat nič več ni premaknilo naprej. Seveda, če pa ga je Melita kar goltala z očmi. Danes se mi to ne zdi čudno, saj je bil res kot kakšen mačo iz ženske revije – velik, zagorel in mišičast -- jaz pa na situacijo enostavno nisem bil pripravljen, ker sem bil še prezelen. Maloprej sva še grulila, minuto pozneje pa se mu je prilizovala. Nič ga ni motilo, da sem imel jaz še vedno iztegnjen jezik, na katerega je slinila znamke. Delal se je, kot da

Melita sedi sama za mizo, le sem in tja me je oplazil s pogledom, češ: kaj sploh še iščeš tukaj, mulček. Melita je brez sape hvalila okolico in vse kar spada zraven, kar izlila je svoje navdušenje, kako rada bi ostala tu gori še kakšen dan, če le ne bi bilo jutri tiste presnete službe.

»To pa vendar sploh ni nikakršen problem. Saj je vendar še avgust in si človek lahko privoščiti podaljšani vikend, mar ne?« je rekel prav počasi, da bi ga lahko poštekala.

»Oh jaaaa, menda že,« ji najprej ni potegnilo.

»Če le niste nenadomestljivi, si verjetno lahko najdete kakšno zamenjavo ali pa še to ni potrebno, saj se v pravih kolektivih dá vse zmenit. Kje pa delate?«

Sploh se ji ni več zdelo vredno razlagati, seveda, le kako, da se ni že prej spomnila. Ona se prav gotovo lahko zmeni, samo gospoda primarija mora poklicati. In ga tudi je poklicala, kar pred menoj ga je dobila na mobilnik, bog ve kje ga je v tistem trenutku zmotila, pa saj mu sploh ni pustila do besede. Jebeš takega šefa, primarija, če ga sestra lahko komandira, sem si tedaj mislil, tisti tip pa je bil tako nesramen, da je kar počakal in tako na lastna ušesa slišal, kako se bo zadeva razvila. Melita je potegnila iz nahrbtnika denarnico in plačala zapitek, kljub temu, da je bil na mizi že pripravljen moj bankovec; in ko mu je plačevala, mu je povedala, da bo nocoj ostala tu.

»Super,« je rekel in se takoj nato spet vrnil k strežbi. Med vso to nesramnostjo so ga kar nekajkrat klicali žejni planinci, a jih do njene pritrditve sploh ni hotel slišati.

»Saj ne boš zameril, Duško? Meni je bilo zelo lepo, pa tebi?«

Ja kaj pa naj bi ji rekel? Da ne? Zlagal bi se sam sebi. Spokal sem svojo kramo in se užaljeno poslovil, čeprav ona tega ni več utegnila opaziti. Z očmi je sledila svojemu plenu, medtem ko je ta slalomiral s pladnjem v roki med mizami. Občasno jih je zaprla in nastavila obraz popoldanskemu soncu, kot da bi hotela ujeti še nekaj dodatne barve na tiste pegice, ki jih je imela razsute okoli noska, ki je bil zaradi njih tako seksi, da bi ji ga kar odgriznil. A to je bila le kulisa, kajti Melita je za zaprtimi očmi vrtela svoj film, na katerem je trgala svojo naslednjo

žrtev. Mene v njem ni bilo več niti na seznamu statistov, zato sem žalostno odhlačal dol v Tržič. Tedaj sem se precej žrl, danes pa se mi zdi le še smešno, no, pa seveda tudi prijetno. Melita je le Melita! Ko sem prišel na avtobusno postajo, sem ugotovil, da je do naslednjega avtobusa še celi dve uri. Razmišljal sem, kam bi se dal, ko se je čez cesto razleglo vpitje, ki je bilo namenjeno prav meni. Iz gostilne se je namreč drl Milan, s katerim sva se poznala ravno s tistega predavanja z diasi, na katerem sem nekoč srečal Melito. Pa naj še kdo reče, da ni naključij! Prisedel sem k veseli družbi in brez posebnega napora so izvrtali, kaj me je morilo.

»Kako ostala? A sta se kar pred kočo skregala?« ga je zanimalo.

S težkim srcem sem zadevo pojasnil, kakršna je pač bila. Skoraj sem imel občutek, da so zmogli nekaj sočutja, a je kmalu prevladala zavist in z njo nekaj privoščljivosti. Verjetno bi me zbadali cel večer, če ne bi ravno Guri predsedlo poslušanje o »tisti« Meliti, ki ga je enkrat že odstranila s svojega seznama. Že pred mojim prihodom so si krajšali čas s pripovedovanjem vicev, ki so z vsakim popitim pivom postajali bolj kosmati. In do avtobusa sta bili še celi dve uri! Bila je nedelja in ob nedeljah je z javnim prevozom že od nekdaj križ. Kasneje sem sicer izvedel, da so en avtobus pred tem celo nalašč izpustili, ker je prišel prezgodaj. Bili so preveč žejni, da bi šli nanj.

»Hej, a že veste tega?« je zopet začel Milan. »Sta šla po cesti papagaj in kikiriki. Pa pravi papagaj. Jebemti, v tako glupem vicu pa še nisem sodeloval!«

»Tudi jaz sem se spomnil enega o papagaju,« je nadaljeval Gura. »Neki gospod direktor je imel doma papagaja, ki ga je dobil v dar od nekega starega znanca iz Srbije. Nekomu je pač zrihtal službo, ali kaj vem kaj, pa ga je dobil v zahvalo. V začetku se ga je možakar sicer branil, a darovalec mu je rekel, naj ga le vzame, saj mu z njim ne bo nikoli dolgčas. Res ga je vzel in res mu z njim ni bilo dolgčas, saj se je vsak dan sproti nasmejaj, ko je poslušal papagaja, kakšne je stresal. Klel je namreč po balkansko, kot kakšen star oficir. Vse to je potekalo lepo za zidovi domače hiše, vse dokler ni napočil dan, ko so se v podjetju delila napredovanja in gospod direktor je tedaj nap-

redoval v generalnega. Priredil je zabavo za elito, kar doma v svoji hiši in glej ga zlomka: šele ko so prvi gostje že vstopali v hišo, mu je padlo na pamet, da morda res ne bi bilo primerno, če bi v taki visoki družbi papagaj stresal neumnosti in povabljenim direktorjem in njihovim tajnicam jebal mater, po domače povedano. Kar na hitro ga je snel iz kletke in ga zaprl v zamrzovalno omaro, ki je bila najbližje. Vse je bilo lepo in prav, papagajevih klicev iz improvizirane Sibirije ni nihče slišal, zabava je potekala, kot je treba, in vse bi se tudi lepo končalo, če gostje ne bi tako pridno pili viskija, da je zmanjkalo ledu. Tudi to še ni bilo nič, pa se je gostitelj malo spozabil in kar neki tajnici zavpil: 'Daj no lubica, bodi no tako dobra in tam iz zamrzovalne omare vzemi vrečko z ledom.' Gosposlična se je ustopila v svojih lakastih čeveljčkih z visoko petko pred omaro, jo odprla in ko je že segla noter, je na veliko začudenje uzrla na pol zmrznjenega papagaja, ždečega na polici in vzkliknila: 'Joj, kako lep ptiček! Ja kateri ptiček pa si ti?' Papagaj jo je samo grdo pogledal izpod čela in rekel: 'Pingvin, pizda ti materina!'««

Ta vic se mi je zdel tako neverjetno utrgan, da mi je, ker sem bil ravno sredi požirka, pivo kar skoz ušesa špricnilo. Guri se je zdelo fino, zaradi takšnega učinka, vsi smo se dobro nasmejali in tudi moja razjokana duša je potrebovala nekaj takega. Bilo je neverjetno, menda nekakšna samoobrambna reakcija, ker je bilo povedanih še vsaj dva ducata drugih vicev, jaz pa sem se režal kot pečen maček, če sem le pomislil na tistega papagaja. In tisti zadnji stavek iz vica sem vključil povsod, kjer se mi je zdelo, in na sploh je bilo tisti večer toliko smeha zaradi tistega pingvina, da je Milan nazadnje rekel:

»Stari moj, od danes naprej, kjer koli v hribih ali v Ljubljani te bom srečal, boš zame Pingo!«

In tako sem tistega dne, ko me je Melita poslala samega v dolino, dobil svoje planinsko ime.

Kar pa se tiče Melite, tista zgodbica še ni bila čisto zaključena. Nekaj dni kasneje smo izvedeli: Melita se je malo zagoovorila v službi, ker je o dogodku povedala neki prijateljici. Kmalu se je razvedelo, kako se je končalo tam na Kriški. Svojega mačota je čakala vse do večera, ko so še zadnji gosti odhi-

teli v dolino, preden bi jih ujela tema. Fant se je kmalu nato prikazal na vratih, preoblečen in z malim nahrbtnikom, in ji rekel, da je oskrbnica pravzaprav njegova teta in da ji pride pomagat le čez vikende, ker je tedaj toliko dela, da sama nikakor ne zmore. Pogledal je še na uro in proti zahodu, kjer se je med tem sonce že skrilo za hribe, ter ji rekel, da mora prav zares pohiteti, saj bo moral jutri zgodaj vstati in oditi na šiht. Melita je bila menda tako presenečena, da sploh ni mogla dojeti, da se lahko njej zgodi kaj takega. Pa se ji je, kajti mačo je odvihral v dolino, ona pa je še kakšne pol ure sedela pred domom in opazovala okolico, ki se je pogrezala v noč, dokler je ni ostarela oskrbnica prijazno poklicala noter, da bi se ne prehladila. Že naslednji dan, ko je prišla v službo, si je morala olajšati dušo in povedala je prijateljici, samo njej, tista pa seveda tudi samo eni, za katero je vedela, da tega ne bo povedala naprej. Ampak do malice so nekako že kar vsi vedeli, še celo gospod primarij, ki se ji je še posebej škodoželjno smehljaj, saj se je dobro spominjal, kako mu jih je nekoč napela.

Jaz sem jo prebolel, moja Anči pa ne, čeprav se je vse tisto dogajalo še pred njo. Njeno ljubosumje mi je bilo vseč, kateremu moškemu pa ni? Če je neutemeljeno, kajpak! Melita pa – kdo bi vedel? Kot tipična levinja se je vedno obnašala, kot da ima vse pod kontrolo, pa če je imela ali ne, in tudi v oči je vsakemu pogledala brez zadrege. Le leta jo priganjajo ...

Jutri torej pride Anči in spet bo vse po starem. Iz hladilnika sem si vzel pivo in stopil k oknu. Z zahoda se je približevala fronta. Niti televizije nisem vključil, da bi poslušal vremensko. Saj nima smisla, vreme bo, a ne za nas. Tomaž Humar bo čez nekaj ur nadaljeval s plezanjem v steni Nanga Parbata, mi pa se niti v Kamniške ne zmoremo spraviti! Ampak, tako pač je – in tákle mámo. Nismo vsi heroji jutrišnjega dne, še manj pa smo tisto, kar si taki kot Bogomolka v svojih glavah predstavljajo kot nosilce prihodnosti. Mi nismo tisto, za kar so se oni borili. Ne, mi smo tisto, česar so se vse življenje bali! Mi smo otroci njihove preklete Utopije.

Prizgal sem hi-fi, vstavil plošček in navil Jaggerja, ki se je zadril, da se je slišalo po bloku: »I cant get no satisfaction ...«

»Kar poslušaj, Bogomolka! Si že razrezala jurčka in mi sedaj ne moreš priti zvonit na vrata? Hahahahaha.«

N A Č R T

Slovenski alpinist Tomaž Humar, ki je svoj vzpon na goro Nanga Parbat pričel včeraj, je danes dosegel višino 6100 metrov. Šestintridesetletni Kamničan skuša preplezati še neosvojen, osrednji del stene Nanga Parbata, ki je z 8125 metri deveta najvišja gora na Zemlji.

Nanga Parbat leži v pakistanskem delu pokrajine Kašmir in velja za eno od najtežje osvojljivih gora. Zaradi številnih smrtnih žrtev pred letom 1953, ko jo je premagal Hermann Buhl, zahtevala je 31 življenj, se je drži tudi naziv Killer mountain – Ubijalska gora. Sloviti alpinist Reinhold Messner, ki je prav na Nanga Parbatu leta 1970 izgubil brata Guentherja, o čemer v alpinističnih krogih še vedno tečejo polemike, pa je dejal, da lahko to steno spleza le eden od tisočih.

V Humarjevi odpravi so še soplezalec Aleš Koželj, snemavec in plezalec Stipe Božič ter zdravnica, novinarka in bioenergetičarka. Humarjev vzpon je mogoče spremljati tudi po svetovnem spletu, na njegovi domači strani www.humar.com.

Še vremenska napoved za danes: nad naše kraje priteka z zahodnimi vetrovi vlažen in za ta letni čas zelo mrzel zrak. Vročina bo danes popustila in v zahodnih delih države so že danes popoldne možne padavine, na nadmorski višini nad 2000 metrov tudi kot sneg ...

Že ob devetih je klicala Anči. Šele zvečer bo prišla, ker je atiju crknil avto, če se tisti stari kripi sploh lahko reče avto. In kaj je bilo? Akumulator. Pustil je prižgane luči, bilo je še svetlo, ko je pripeljal njene stvari domov in znosil vse tiste škatle gor v tretje nadstropje, ter jih mimogrede pač pozabil ugasniti.